

Dette dokument udgør referat fra møde i Gudenåkomitéen d. 17. november 2023

Praktisk information om mødet:

Mødested: Amstrupgaard, Amstrupvej 9, 8860 Ulstrup

Varighed: 9.00 – 13.00

Forplejning: Der er fuld forplejning

Parkering: Gratis parkering

Kontaktinformationer til Gudenåkomitéens Sekretariat:

Morten Horsfeldt Jespersen: Sekretariatschef - Gudenåkomitéens Sekretariat
Direkte telefonnummer: 89 70 15 20 / 20 51 75 50. e-mailadresse: mhj@silkeborg.dk

Majbritt Kjeldahl Lassen: Koordinator - Gudenåkomitéens Sekretariat
Direkte telefonnummer: 51 44 49 43. e-mailadresse: makla@silkeborg.dk

Besøgsadresse og hjemmeside: Gudenåkomitéens Sekretariat, Søvej 3, 8600 Silkeborg.
www.gudenaakomiteen.dk

Deltageroversigt

Politisk deltagelse

Karen Lagoni (Næstformand)
Steffen Drejer
Erling Kvist Andersen
Rune Kristensen (Formand)
Jens Szabo
Lisbeth Torfing
Jeppe Mouritsen
Niels Basballe (suppleant)

Repræsentorer

Randers Kommune
Viborg Kommune
Favrskov Kommune
Silkeborg Kommune
Skanderborg
Horsens Kommune
Hedensted Kommune
Norddjurs Kommune

Teknisk deltagelse

Michael Damm
Daniel Lindvig
Hanne Stadsgaard Jensen
Jens Albert Hansen
Morten H. Jespersen (Sekretariatsleder)
Mathias U. J. Henneberg
Bent Hodde Mortensen
Nick Raaholdt Sørensen
Bjarke H. Jensen
Søren Kepp Knudsen
Majbritt Kjeldahl Lassen (koordinator)

Repræsentorer

Randers Kommune
Viborg Kommune
VOS Sekretariatet
Favrskov Kommune
Silkeborg Kommune
Silkeborg Kommune
Skanderborg Kommune
Horsens Kommune
Hedensted Kommune
Norddjurs Kommune
Gudenåkomitéens Sekretariat

Henry Thomsen deltager som ekstern oplægsholder til punktet om *Gudenåens fremtidige rekreative benyttelse*.

Dagsorden

1. Godkendelse af dagsorden og introduktion til området (09.00 – 09.10)

/v. Rune Kristensen og Erling Kvist Andersen

Gudenåkomitéen – punkter vedr. klimatilpasning samt komitéens økonomi

2. Orientering om Formandskabets rundtur i medlemskommunerne (komitébudget 2024) (09.10 – 09.15)

/v. Rune Kristensen

3. Orientering om møde med miljøministeren d. 27. oktober 2023 (09.15 – 09.30)

/v. Rune Kristensen

4. Drøftelse af storskalaprojekt for Gudenåen inkl. Randers Fjord (09.30 – 10.30)

/v. Mathias Utoft Jørgensen Henneberg

5. Drøftelse af konference 2024 (10.30 – 10.45)

/v. Rune Kristensen og Morten Horsfeldt Jespersen

6. Beslutning om Gudenåkomitéens Klimatilpasningsfølgegruppe (10.45 – 10.50)

/v. Morten Horsfeldt Jespersen

7. Godkendelse af komitéens afrapportering om klimatilpasning til borgmestergruppen i 2023 samt drøftelse af møde med Gudenåborgmestrene 9. februar 2024 (10.50 – 11.00)

/v. Morten Horsfeldt Jespersen

Pause 15 min

Gudenåkomitéen – punkter vedr. GudenåSystemets benyttelse, samt natur og miljø

8. Godkendelse af pejlemærket ”Natur og Miljø” (11.15 – 11.30)

/v. Majbritt Kjeldahl Lassen

9. Orientering om sejladsområdet 2023 og sejladsbudget for sejladsområdet 2024

10. Drøftelse af Gudenåens fremtidige rekreative benyttelse (11.30 – 12.30)

/v. Majbritt Kjeldahl Lassen og Henry Thomsen

Gudenåkomitéen – øvrige punkter

11. Gensidig orientering om Gudenårelaterede emner og projekter (12.30 – 12.35)

12. Godkendelse af aktivitetsplan 2024 (12.35 – 12.45)

/v. Morten Horsfeldt Jespersen

13. Midtvejsevaluering (12.45 – 13.00)

/v. Rune Kristensen

14. Eventuelt (13.00)

/v. Rune Kristensen

Pause 15 min. Herefter møde i VOS Randers Fjord fra 13.15 – 14.00, sluttende med en let julefrokost 14.00 - 15.00

Oversigt over bilag

Nr.	Titel på bilag
1	UDKAST_Borgmesterorientering_Gudenåkomitéens arbejde 2023
2	Referat_Møde i Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen_05.10.2023_wp
3	Notat til brug for Gudenåkomitéens drøftelse om fremtidens rekreative Gudenå

Punkt 1. Godkendelse af dagsorden og introduktion til området

Gudenåkomitéens vedtægter § 4 om Gudenåkomitéens sammensætning fastligger, at kommuner med areal indenfor oplandet til Randers Fjord kan optages som medlemmer af Gudenåkomitéen. Følgende kommuner har dermed krav på medlemskab, hvis de ønsker dette (alfabetisk oplyst): Favrskov, Hedensted, Horsens, Ikast-Brande, Norddjurs, Odder, Randers, Silkeborg, Skanderborg, Syddjurs, Vejle, Viborg og Aarhus.

Det har traditionelt været de 7 kommuner, hvor Gudenåens sejlbare hovedforløb løber igennem, der har ønsket medlemskab. Med komitéens voksende fokus på bl.a. klimatilpasning og helhedstækning, har Norddjurs Kommune i 2023 fremsat ønske om medlemskab. Medlemskabet blev politisk vedtaget i Norddjurs Kommune d. 10. oktober 2023 og Norddjurs Kommune er officielt medlem af Gudenåkomitéen. Komitéens hjemmeside er opdateret med det nye medlemskab.

Indeværende dagsorden har klimatilpasning og Gudenåens benyttelse som hovedtema.

Gudenåkomitéens møder placeres rundt om i medlemskommunerne. Denne gang afvikles mødet i Favrskov. Efter dagsordenens godkendelse giver Erling Kvist Andersen en introduktion til området i relation til opgaverne i Gudenåkomitéen med fokus på emner for dagens møde.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- dagsordenen til Gudenåkomitéens møde 17. november 2023 godkendes.

Beslutning

Indstilling godkendt.

I det introducerende oplæg blev termen ”krydsningspunkt” nævnt. Denne term stammer fra dokumentet *Vandvejen* (2014) – [klik her for link til Vandvejen på Gudenåkomitéens hjemmeside](#)

Punkt 2. Orientering om Formandskabets rundtur i medlemskommunerne (komitébudget 2024)

Baggrund

Gudenåkomitéen besluttede d. 18. november 2022 at rette henvendelse til Gudenåborgmestrene om ressourcer til at løfte komitéens udvidede opgaveportefølje på klimatilpasningsområdet som følge af Borgmestrenes anbefaling til Gudenåkomitéen.

Komitéen besluttede d. 24. marts 2023, at komitéens formandskab skulle invitere sig ud til dialog om medlemskommunernes fagudvalg for at fortælle om det seneste Gudenå-produktion ift. klimatilpasning: Landskabsanalysen for Gudenådalen. På samme møde besluttede komitéen, at medlemmerne skulle arbejde for en udvidelse af komitéens budget fra 2024 (samlet bidrag: 1 million kr.).

Sekretariatets bemærkninger

Alle møderne med medlemskommunernes fagudvalg er nu afviklede (udtaget dog mødet med nyeste medlemskommune, Norddjurs). Formandskabet orienter om den samlede proces, herunder forventninger til komitéens budget fra 2024 og frem.

Gudenåkomitéens medlemmer giver på mødet en tilbagemelding på kontingentstigning fra 2024.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen tager orienteringen til efterretning.

Beslutning

Indstilling godkendt.

Punkt 3. Orientering om møde med miljøministeren d. 27. oktober 2023

Baggrund

Gudenåkomitéens formandskab samt Favrskov, Viborg og Skanderborg Kommunes komitémedlemmer besøgte miljøminister Magnus Heunicke d. 27. oktober 2023.

Det oprindelige hovedformål med besøget var at tale klimatilpasning og vandhåndtering i Gudenåen med Miljøministeren, men dette fokus blev i lyset af Gudenåkomitéens beslutning om at arbejde videre med et storskalaprojekt for Gudenåen og Randers Fjord samt den udvidede VOS-opgave ændret til også at indeholde snitflader til EU's naturgenopretningsforordning, ådalenes rolle i fremtidens arealanvendelse og koblingen til indsatserne til god økologisk tilstand.

Sekretariatets bemærkninger

På mødet orienterer komitéens formand resten af Gudenåkomitéen om resultatet af drøftelserne.

Miljøministeren blev til mødet inviteret til at åbne samt deltage Gudenåkomitéens planlagte konference 2024 (mere om konferencen i et senere dagsordenspunkt).

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen tager orienteringen til efterretning

Beslutning

Indstilling godkendt.

Referat fra ministermødet rundsendes til medlemmerne sammen med referatet fra indeværende møde.

Punkt 4. Drøftelse af storskalaprojekt for Gudenåen inkl. Randers Fjord

Baggrund

Gudenåkomitéen besluttede på møde d. 23. juni 2023, at de ønskede at arbejde videre med et storskalaprojekt for hele Gudenåen inkl. Randers fjord. Forud beslutningen har komitéen været på studietur til Belgien, hvor de bl.a. hørte om deres Sigma-plan (Flanderns store klimatilpasnings- og naturgenopretningsplan).

Ambitionen fra Gudenåkomitéens side er at udarbejde én plan, som tænker flere af de store udfordringer i relation til klimatilpasning, natur og vandmiljø sammen i en samlet løsning.

Komitéen har besøgt miljøminister Magnus Heunicke d. 27. oktober 2023, hvor emnet også er drøftet. Ligeledes ønsker komitéen at afvikle en politisk konference i 2024 omkring samme emne.

Sekretariatets bemærkninger

Ambitionen om et storskala projekt Gudenåen og Randers Fjord skal nærmere kvalificeres og Gudenåkomitéen skal drøfte dette nærmere på deres møde.

Til brug for drøftelserne fremlægges på mødet et overordnet forslag til vision og temaer/strategiske indsatsområder for et storskalaprojekt, herunder en tids-og projektplan.

Komitéen drøfter og beslutter afslutningsvist navn/titel til storskalaprojektet.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen drøfter det præsenterede forslag til muligt indhold i et storskalaprojekt.
- Gudenåkomitéen beslutter projektnavn/titel

Beslutning

Indstillingens første punkt drøftet. Gudenåkomitéen besluttede at arbejde med følgende 4 indsatsområder: *klimarobusthed, mere og bedre natur, rent vandmiljø samt friluftsliv*

Der tages konkret stilling til konkrete delprojekter senere i processen.

Indstillingens andet punkt ledte frem til følgende arbejdstitel:

Gudenåplanen – en naturplan for Gudenåen og Randers Fjord.

En fremtid med klimatilpasning, bedre natur, vandmiljø og friluftsliv

Punkt 5. Drøftelse af konference 2024

Baggrund

Gudenåkomitéen arbejder med ift. de store dagsordner ift. klimatilpasning, arealudnyttelse, naturgenopretning og biodiversitet – samlet set et landskab, der er til at leve i, leve af og leve med.

Komitéen arbejder for at udmønte dette i et storskalaprojekt for Gudenåen og Randers Fjord – et klimarobust landskab med meget natur. For at komitéens vision kan føres ud i livet, kræves politisk forankring.

Sekretariatets bemærkninger

Gudenåkomitéen planlægger med en konference, hvis hovedformål bliver en politisk forankring af storskalaprojektet.

Konferencen planlægges afviklet i Silkeborg d. 6. september 2024 som et halvdagsarrangement. Følgende deltagere foreslås inviteret:

- Fra Folketinget:
 - Miljøministeren
 - Folketingets miljø- og fødevareudvalg
 - Relevante ordførere
 - Lokalt valgte folketingspolitikere

- Fra Kommunalbestyrelserne
 - Borgmestrene fra komitéens 8 medlemskommuner
 - Fagudvalg fra komitéens 8 medlemskommuner
 - Gudenåkomitéen (inkl. embedsmænd)

- Fra EU-parlamentet
 - Relevante EU-parlamentarikere

Deltagerantallet estimeres til at blive omkring 50 - 75 personer.

Økonomi

Konferencen må uden deltagerbetaling forventes at belaste komitéens budget med 50.000 – 75.000 kr.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen drøfter den kommende konference

Beslutning

Indstilling godkendt.

Punkt 6. Beslutning om Gudenåkomitéens Klimatilpasningsfølgegruppe

Baggrund

Gudenåkomitéen har siden 2021 haft en Klimatilpasningsfølgegruppe. Følgegruppens formål er at være et rådgivende forum for Gudenåkomitéen i overordnede emner i relation til klimatilpasning, der går på tværs af kommunegrænserne ml kommunerne Hedensted, Horsens, Skanderborg, Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers kommuner.

Gudenåkomitéen inviterer ifølge kommissoriet følgegruppen ind efter behov, dog som udgangspunkt én gang årligt. Der har været afviklet et møde i 2021 (29. oktober 2021) og to møder i 2022 (17. juni 2022 og 18. november 2022). Der er ikke afviklet møde i 2023.

Følgegruppen er nedsat af Gudenåkomitéen 26. februar 2021 og fungerer indtil Gudenåkomitéen ved simpelt flertal vælger at opløse den.

Sekretariatets bemærkninger

Komitéens helhedsorienterede fokus er siden Klimatilpasningsfølgegruppens nedsættelse blevet større. Hertil kommer, at komitéen som VOS Randers Fjord fremadrettet får flere udtagningsindsatser under sig end for nuværende.

På denne baggrund kan en drøftelse af behovet for at have en følgegruppe, der rådgiver om mere end blot klimatilpasning, være relevant. En generel følgegruppe vil ligge i fin forlængelse af komitéens vedtægter, hvor nedenstående formulering blev tilføjet ifm. den seneste vedtægtsændring fra 2022: ”Gudenåkomitéen skal medvirke til interessentinddragelse i tværkommunale emner inden for komitéens opgaveområde”

Baseret på tilbagemeldinger fra den eksisterende klimatilpasningsfølgegruppe 18. november 2022, om synet på det fremtidige samarbejde med Gudenåkomitéen ([læs referat fra mødet via dette link](#)), er en anden tilgang end traditionelle dialogmøder en overvejelse værd.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen beslutter at opløse Klimatilpasningsfølgegruppen
- Gudenåkomitéens pejlemærke om ”Klimatilpasning” tilpasses opløsningen ved at fjerne formuleringen ”*forsætte dialogen med Gudenåkomitéens Klimatilpasningsfølgegruppe*”
- Gudenåkomitéen beslutter, at Sekretariatet til næste møde skal komme med et oplæg til en ny, generel følgegruppe og at samarbejdsformen ml. komitéen og det nye forum i den forbindelse drøftes.

Beslutning

Indstilling godkendt.

En kommende følgegruppe kan have et større fokus på det lokale aspekt.

Punkt 7. Godkendelse af komitéens afrapportering til borgmestergruppen i 2023 samt drøftelse af møde med Gudenåborgmestrene 9. februar 2024

Baggrund

Gudenåborgmestrene anbefalede d. 19. september 2022 komitéen at arbejde videre med konkrete anbefalinger på klimatilpasningsområdet, og udtrykte samtidigt ønske om at blive holdt orienteret om fremdriften af Gudenåkomitéens arbejde på området.

Komitéen har besluttet at afrapportere minimum én gang årligt til. Komitéen besluttede 23. juni 2023, at formen på afrapporteringen i 2023 bliver et brev.

Sekretariatets bemærkninger

Brevet redegør for Gudenåkomitéens arbejde med mere end blot klimatilpasning. Komitéen arbejder helhedsorienteret og går efter løsninger, der sammentænker flere indsatser indenfor både vådområder, hensynet til lodsejer, genopretning af natur og fokus på den rekreative ådalsudnyttelse.

Brevet indeholder desuden 2 invitationer til borgmestrene i Gudenåkomitéens medlemskommuner: Deltagelse i Gudenåkomitéens konference d. 6. september 2024 samt et møde med Gudenåkomitéen umiddelbart efter KKR-mødet på Hotel Scandic Silkeborg d. 9. februar 2024.

Komitéen drøfter indhold til borgmestermødet 9. februar 2023 kl. 12.00 - 13.00.

Bilag

Bilag 1. UDKAST_Borgmesterorientering _Gudenåkomitéens arbejde i 2023.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen godkender udkast til den skriftlig orientering til borgmestrene i Gudenåkomitéens medlemskommuner
- Gudenåkomitéen drøfter indhold til mødet 9. februar 2023 med Borgmestrene.

Beslutning

Indstilling godkendt.

Punkt 8. Godkendelse af pejlemærket ”Natur og Miljø”

Baggrund

På møde d. 18. november 2023 blev et udkast til hæftet ”På tværs med vilje” med forslag til pejlemærker for funktionsperioden 2022 – 2025 for Gudenåkomitéen/VOS godkendt som dynamisk dokument, idet hvert enkelt emne skulle udfoldes på kommende møder.

På nuværende tidspunkt er der arbejdet med 4 af de 5 pejlemærker:

”Gudenåens benyttelse” d. 18. november 2022, ”Klimatilpasning” d. 24. marts 2023, ”Sammen om en Ren Randers Fjord” d. 13. oktober 2023, og ”Synlighed, viden og indflydelse” ligeledes 13. oktober 2023.

På indeværende møde arbejder komitéen med det sidste pejlemærke: ”Natur og Miljø”.

Når Gudenåkomitéen har vedtaget alle fokusemner og pejlemærker i udkastet til hæftet "På Tværs med Vilje" rundsendes dokumentet til medlemskommunerne til kommentering. På Tværs med Vilje indgår herefter som en del af det politiske fundament for storskalaprojektet.

Sekretariatets bemærkninger

Komitéen drøfter deres ønsker til pejlemærket ”Natur og Miljø” i funktionsperioden. Det samlede forslag om emnet til hæftet ”På tværs med vilje” er indsat herunder:

Introtekst:

NATUR OG MILJØ

I Gudenåen er der et rigt plante- og dyreliv, som er enestående på europæisk plan med blandt andet brudelys og sjældne arter af vandaks. I 2001 blev der fundet 80 forskellige arter af vandplanter i og langs med hovedløbet, heraf ti af de 19 arter af vandaks, som er kendt i Danmark. Desuden fandt man fem krydsningstyper af vandaks.

I de kolde kilder findes smådyr, som kun er kendt fra bjergbække. Længere nede gyder fisk som sø-og havørred og stalling, og førhen var der også en naturlig bestand af laks, som reproducerede sig selv i åen.

I søerne lever fisk og fugle i det langsomt flydende vand, og i den nederste del af åen ved Randers Fjord er der arter, som er tilpasset udsving i saltindholdet.

Der findes naturligt 28 arter ferskvandsfisk i vandsystemet plus ni arter, som stammer fra udsætninger eller udslip fra dambrug. Isfugl, vandstær og bjergvipstjert er nogle af de mest karakteristiske vandløbsfugle.

DET KRÆVER MANGE HENSYN AT PASSE PÅ DYR OG PLANTER

Det er et stort puslespil med mange brikker at bevare det rige plante- og dyreliv og samtidig sikre kulturhistorien omkring vandkraftanlæg og en effektiv afledning af vandet.

Der skal tages hensyn til vandplanter og fisk, når grøden skæres, når vandløbene oprenses og når der afledes regnvand og spildevand. Og det er en stor opgave at skabe fri passage i vandløbene. Selv om flere hundrede spærringer er fjernet, er der stadig opstemninger, som hindrer eller umuliggør fiskepassage.

Komiteéen skal følge udviklingen i natur-, miljø- og forureningsforhold i Gudenåens vandsystem, og kan derudover stille forslag til naturgenopretningsprojekter eller lignende projekter af betydning for større dele af Gudenåsystemet. Det vil typisk omhandle Gudenåens hovedløb, herunder Randers Fjord og opland samt projekter af generel betydning omkring sidetilløb.

Gudenåkomiteéen kan med sit helhedsperspektiv anbefale kommuner at undersøge hvilke områder, der kunne være relevante at igangsætte større projekter i.

Forslag til fokuspunkter:

GUDENÅKOMITÈEN VIL I 2022 - 2025:

- Understøtte mulighederne for give mere plads til natur jf. målsætninger i Naturgenopretningsforordningen, herunder at prioritering af mere plads til natur i udvidet grad sker i ådal og kystnært til Randers Fjord.
- Få et opdateret overblik over naturens tilstand lokalt ved at invitere Miljøstyrelsen til at give oplæg om den nyeste viden om Gudenåen og Randers Fjordoplandet ift. NOVANA data, herunder hvilke potentialer der er ift. arter, der skal beskyttes.
- Forholde staten på dennes forpligtigelser ift. overvågning, tilstandsvurdering og målopfyldelse (kemiske tilstand) ift. miljøfremmede stoffer.
- Undersøge, hvorvidt der skal igangsættes en vegetationsundersøgelse af hele åen for at se, hvad der er sket siden sidste undersøgelse (2001), samt mulige behov for at optimere praksis.
- Undersøge om der kan igangsættes initiativer/projekter til at sikre mangfoldig natur ved at beskytte sjældne arter, samt genskabe flere og bedre levesteder for disse.
- Følge udbredelsen af invasive arter i GudenåSystemet.
- Øge kendskabet og forståelse for naturen som fundament
-

Følgende dot stod oprindeligt i boksen: ”Anbefale Gudenåkommunerne en ensartet tilgang til vask mm. af fartøjer i GudenåSystemet”. Som følge af komitéens drøftelser ved vask af både på GK1 2023, er denne dot nu taget ud.

Eventuelle ændringsønsker indarbejdes efter mødet i hæftet ”På tværs med vilje. Formandskabet indarbejder herefter det endelige forord inden teksten ligges online på Gudenåkomitéens hjemmeside med synlig versionering.

Dokumentet rundsendes slutteligt til medlemskommunerne til kommentering.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen godkender pejlemærket ”Natur og Miljø” som en del af dokumentet ”På tværs med vilje”.

Beslutning

Indstilling godkendt med følgende tilføjelser:

- Introteksten tilføjes en passus om ”mere rod i vandløbet”
- I boksen med pejlemærker
 - ændres dot 6 fra ” Følge udbredelsen af invasive arter i GudenåSystemet” til ” *Følge udbredelsen af invasive arter i GudenåSystemet og vurderer mulige indsatser*”
 - ændres dot 7 fra ” Øge kendskabet og forståelse for naturen som fundament” til ” *Øge kendskabet og forståelse for naturen, herunder ved tilgængelighed*”
 - tilføjes en ny dot: Gudenåkomitéen får en årlig status på den miljømæssige tilstand i Gudenåen og Randers Fjord.

En invitation til Miljøstyrelsen (jf. dot 2 i pejlemærkeboxen) skal hvis muligt forsøges placeret i 2024.

Punkt 9. Orientering om sejladsområdet 2023 og sejladsbudget for sejladsområdet 2024

Baggrund

Gudenåkomitéen har som opgave at følge udviklingen i den rekreative anvendelse af vandsystemet og de vandnære arealer.

Sekretariatets bemærkninger

Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen (herefter Brugerrådet) er en af de måder, komitéen orienterer sig om vandsystemets rekreative udnyttelse. Brugerrådet holder 2 årlige møder placeret på hver sin side af sejladsæsonen (referat fra brugerrådsmøde d. 5. oktober 2023 er bilagt til orientering). Til komitéen fremhæves især fra dette møde:

- Brugerrådet blev orienteret om komitéens beslutning om at inkludere 4 af de 5 emner, som Brugerrådet havde foreslået til dialogmøde i 2024 ml. Gudenåkomitéen og Brugerrådet.
- Brugerrådet drøftede støj ifm. sejlads (høj musik), sejlads i forbudszoner og uhensigtsmæssig langtidsparkering en del på mødet. Hensyn til naturen og andre brugergrupper ligger Brugerrådet på sinde. Der er en klar holdning til, at de mindre udfordringerne der er de forskellige brugergrupper imellem, fint klares af dialogens vej.

Gudenåkomitéens fokus på spiritussejlads

Gudenåkomitéen vil jf. pejlemærket ”Gudenåens benyttelse” i hæftet ”På tværs med vilje arbejde for en fast promillegrænse for alle motoriserede fartøjer. Nuværende lovgivning på området har ført til flere henvendelser fra komitéen til hhv. Erhvervsministeren og Søfartsstyrelsen ([se henvendelserne på komitéens hjemmeside](#)). I seneste svarskrivelse fra Erhvervsministeren (fremsendt til Gudenåkomitéen d. 30. juni 2023) noterer ministeren sig, at visse politikredse oplever vanskeligheder med håndhævelsen af reglerne vedr. spiritussejlads i de fritidsfartøjer, der kan sejles uden uddannelsesbevis, og Søfartsstyrelsen derfor følger området tæt.

Sekretariatet har siden modtagelsen af svaret fra Ministeren undersøgt om en fælles henvendelse om emnet med Limfjordsrådet var muligt, men Limfjordsrådets Sekretariatschef oplyser, at spiritussejlads ligger for langt fra Limfjordsrådets fokusområde (en ren og bæredygtig Limfjord).

Emnet spiritussejlads forfølges pt. ikke.

Udlejningsejlads 2023

På Gudenåens sydlige strækning fra Tørring til Klostermølle styres sejlads mængden elektronisk af IT-systemet ”GudenåSkyen”. I 2023 var aktiviteten lav som følge af ringe sejladsvej i højsæsonen. Ved dagsordenens udsendelse var der 1813 sejl dage tilbage (ud af i alt 9615) til brug i sejladsæson 2023. På intet tidspunkt i 2023 blev kapaciteten på enkelte dage opbrugt.

Nuværende koncessionsordning til udlejningsejlads udløber d. 31. december 2024.

Udlejningsejlads 2025 – 2028.

Gudenåkomitéen besluttede d. 18. november 2022 at følge anbefalingen fra den afgående komité om at indstille til kommunalbestyrelserne i Favrskov, Hedensted, Horsens, Randers, Silkeborg, Skanderborg og Viborg kommuner, at nugældende tilladelsesordning til udlejningsvirksomhed genanvendes i uændret form fra 2025 (dvs. perioden 2025 – 2028 med mulighed for 2x2 årig forlængelse).

Alle 7 kommuner har godkendt at genanvende nuværende ordning i uændret form. I to af kommunerne en kommentar tilknyttet godkendelsen:

Skanderborg: Mira Issa Bloch kunne ikke støtte vedtagelsen, idet hun fandt, at der burde være udarbejdet en ny tilladelsesordning, der forhindrer sejlads med motorbåde.

Randers: Udvalget opfordrer til, at der igangsættes arbejde med en habitatsvurdering.

Gæstesejlads 2023.

Sejladsbekendtgørelsen stiller krav om registrering af gæstefartøjer på strækningen Tørring-Klostermølle, samt krav om registrering af motoriserede gæstefartøjer nord for denne strækning.

Salget af gæstemærker til motoriserede fartøjer var ved dagsordenens udsendelse 1122 styk. Selv om salget forsætter året ud, forventes det pt. ikke at tangere rekordåret 2020 (>1.300 gæstemærker).

Salget af gæstemærker til ikke-motoriseret sejlads på strækningen Tørring-Klostermølle er begrænset til 50 pr. uge og der er altid udsolgt i hovedsæsonen (16. juni – ultimo august). Det dårlige julivejr sænkede hastigheden af salget. Årssalget forventes at ligne tidligere år (~ 770-780).

Sejladshjemmesiden sejladsaaagudenaen.dk

Motorbådsregisteret, der ligger på den fælleskommunale hjemmeside sejladsaaagudenaen.dk, fik i 2015 et brugermæssigt løft. Den underliggende basiskode er imidlertid fra 2011 og systemets funktionaliteter er dertil udviklet *ad hoc*.

Det er tidligere afsat midler på sejladsbudgettet for at få en ny version af hjemmesiden. Som følge af prissonderinger skal udviklingsprisen forventeligt deles over 2 budgetår. Det har ikke været tidsmæssigt muligt at få igangsat arbejdet i 2023, bl.a. som følge af behov for udarbejdes af supplerende tilbudsmateriale (tekniks kravspecifikation). Derfor overføres dels midler fra 2022 og 2023 til sejladsbudget 2024, hvor de øremærkes hjemmesideudvikling.

Disponering af sejladsmidlerne for 2024 - budgetforslag

Indtægter: De faste indtægter fra sejladsområdet kommer fra gebyr for motorbådsregistreringer, salg af gæstemærker til ikke-motoriseret sejlads på Gudenåens sydligste trækning samt koncessionsgebyrer (udlejningsvirksomhed). Koncessioner til udlejningsvirksomhed i 2024 estimeres til at være på niveau med 2023 niveau.

Der er derudover overførte midler fra tidligere budgetår, som øremærkes ny version af hjemmesiden sejladsaaagudenaen.dk.

Udgifter: Koordinatorens løn er fremskrevet til 2024 niveau (inkl. teknologileje og overhead) og det estimeres, at 50% af koordinatorens arbejdstid bruges på sejladsområdet – en udgift på 510.000 kr.

Mens GDPR IT-relaterede udgifter, udgifter både fra kommunernes DPO-forpligtigelser i relation til sejladshjemmesiderne, GDPR tjek vedr. IT-firmaerne datasikkerhed, sikkerhedscertifikatfornyelse samt udgifter til WCAG er sammenlignelige med tidligere års budgetter, hæves driftsomkostninger for sejladsaaagudenaen.dk øges med 30.000 kr. (SLA).

Budgetforslag 2024 Sejladsområdet	Udgifter	Indtægter
Lønudgifter – koordinator	510.000	
Lønudgifter - kommunale medarbejdere	0	
www.sejladspaagudenaen.dk - drift og support	130.000	
www.sejladspaagudenaen.dk - udvikling	50.000	
GudenåSkyen - drift og support	50.000	
GudenåSkyen – udvikling	50.000	
GæsteSkyen - drift og support	40.000	
GæsteSkyen – udvikling	25.000	
GDPR relaterede udgifter (alle sejladssider)	50.000	
Sikkerhedscertifikater	20.000	
WCAG-tilpasninger (sejladspaagudenaen.dk)	10.000	
WCAG-tilpasninger (GudenåSkyen og GæsteSkyen)	10.000	
Grafisk konsulent (kortfoldere og tryk)	60.000	
Årlig udgift til betalingsmoduler	10.000	
Mødeafholdelse	20.000	
Ydelse til økonomikonsulent	20.000	
Ydelse til GIS-konsulenter	15.000	
Øremærket side til erstatning for sejladspaagudenaen.dk	922.200	
Juridisk bistand	0	
Diverse	0	
Henlagt fra 2022		669.000
Henlagt fra 2023		400.000
Gebyr på bådregistrering		600.000
Gebyr på ikke-motoriseret gæstesejlad		55.000
Gebyr på udlejningskoncessioner		268.200
I alt	1.992.200	1.992.200

Bilag

2. Referat_Møde i Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen_05.10.2023_wp

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen tager orientering om sejladssområdet 2023 og sejladsbudget for sejladssområdet 2024 til efterretning

Beslutning

Indstilling godkendt.

Punkt 10. Drøftelse af Gudenåens fremtidige rekreative benyttelse

Baggrund

Gudenåen forbindes med sejlads i stigende kreativ grad. Gudenåkommunerne oplever at skulle vurdere på nye sejladsaktiviteter og fartøjstyper. Gudenåkomitéens drøftelser om "Fremtidens Rekreative Gudenå" i løbet af funktionsperioden kan danne grundlag for synet bag en fælles administrationspraksis for sejladsområdet i Gudenåkommunerne.

Gudenåkomitéen har godkendt en tids- og procesplan for arbejdet med sejladsområdet i funktionsperioden (d. 18. november 2022). I løbet af funktionsperioden kan komitéens drøftelser om Fremtidens Rekreative Gudenå danne grundlag for synet bag en fælles administrationspraksis for sejladsområdet i Gudenåkommunerne.

Til indeværende møde var følgende planlagt ifølge en tids- og procesplan:

1. Udkast til generel politik på sejladsområdet til kommunerne
2. Hvilket syn på åen bør ligge bag fælles administrationspraksis?
3. Udkast til eventuelle nye forskrifter på de udvalgte områder

Da komitéen som noget nyt, har ønsket at blive præsenteret for anbefaling til zonerings af sejladsaktiviteter på dette møde, påvirkes tids- og procesplanen. Dot 3 herover udgår derfor. Gudenåkommunernes sejladsteknikere har udarbejdet et notat til brug for en zoneringsdrøftelse.

Da Gudenåkomitéen ift. bæredygtig sejlads anbefaler, at sejlads på fossile brændstoffer udfases over tid, at størrelsen på elmotorer begrænses samt at gener fra miljøfremmede stoffer (fx ifm. bådvaske) og støj adresseres (se mødereferat fra d. 23. juni 2023). Da flere af de nævnte elementer evt. kan indgå i en zoneringsstankegang, indeholder notatet også teknikernes bemærkninger om emner nævnt ift. bæredygtig sejlads

Sekretariatets bemærkninger

Der er allerede en zonerings ift. hvilke fartøjstyper, der kan anvendes i Gudenåsystemet pga. sejladsbestemmelserne i regulativerne for Gudenåsystemet samt [Bekendtgørelse om ikke-erhvervs mæssig sejlads og anden færdsel på Gudenåen med sidevandløb og søer fra Tørring til Randers](#) (sejladsbekendtgørelsen). Zoneringsen er primært baseret på typen af fremdriftsmiddel: håndkraft, motorkraft, vindkraft.

Men udviklingen indenfor fartøjstyper går stærkt. Hvor det engang stort set kun var traditionelle småfartøjer og motorbåde man så i Gudenåsystemet, er billedet i dag mere mangfoldigt. Samtidigt er der ingen overordnet plan for Gudenåen rent benyttelsesmæssigt.

Sejladsbekendtgørelse regulerer den ikke-erhvervs mæssig sejlads mhp. at bevare områdets nationale og internationale betydning som naturområde og at bevare områdets rekreative værdier. Der er imidlertid meget få undersøgelser af sejladsens påvirkning af omgivelserne i

Gudenåsystemet, og dertil kommer, at det reelle sejladsstryk i størstedelen af systemet er ukendt. Gudenåkommunernes sejlads teknikere har på det foreliggende grundlag arbejdet med bilagte zoneringsforlag, der tager udgangspunkt i et skøn af områdets robusthed og aktivitetsniveau.

Ift. udfasningen af fossile brændstoffer til sejlads, er der overvejet en gradvis udfasning. Dette kan være en del af en zonerings, hvis sejlads på fossile brændstoffer ikke er tilladt på samme tid i alle dele af systemet. På mødet giver ejer af *solbaaden.dk/bæredygtig sejlads*, Henry Thomsen, et oplæg om potentialerne og udfordringerne ved en omstilling til fossilfri sejlads i GudenåSystemet.

Ift. en adressering af gener fra miljøfremmede stoffer og støj, henvises ligeledes til bilagte notat.

Bilag:

3. Notat til brug for Gudenåkomitéens drøftelse om Fremtidens Rekreative Gudenå

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen drøfter Gudenåens fremtidige rekreative benyttelse
- Gudenåkomitéen beslutter hvad der skal arbejdes videre med frem til næste møde

Beslutning

Indstilling godkendt.

Til næste møde skal et forslag et forslag til implementeringsplan, herunder gerne et forsøgsområde til fossilfri sejlads, præsenteres.

Punkt 11. Gensidig orientering om Gudenårelaterede emner og projekter

Baggrund

Punktet har til formål at holde kommunerne indbyrdes opdaterede om lokale vandstandsudfordringer, klimatilpasningstiltag, naturgenopretningsprojekter, regulativrevisioner o.lign.

Bemærkninger fra Skanderborg Kommune.

Lavbundsprojekt: Der arbejdes pt. på at søge om midler til forundersøgelse af et ca. 75 Ha stort lavbundsprojekt v. Hvolbækken (bækken løber til Skanderborg Sø).

Fuldbro Mølle projektet: Skanderborg kommune har forsat gang i Fuldbro Mølle projektet, der går på at fjerne stemmeværker v. den gamle mølle, fordi det udgør en spærring i Tåning Å (ml. Skanderborg Sø og Mossø). Der er fortsat ikke opnået enighed med lodsejere om erstatning, hvorfor vi ikke er kommet til realiseringen af vandplanprojektet, trods tilsagn om ca. 3,5 mio. til udførelsen fra MST.

Forhåbningen er at nå til realisering i løbet af 2024. Det kan dog blive vanskeligt at nå, særligt hvis sagen må omkring taksationen.

Bemærkning fra Silkeborg Kommune

Klima- og Miljøudvalget i Silkeborg Kommune har besluttet, at der igangsættes et arbejde med at definere et forprojekt til et ådalsprojekt langs Gudenåen fra Silkeborg til Tange sø. Samtidig er det besluttet at flytte ca. 4,6 mio. kr. fra et projekt med opgravning af sand ved indløbet til Tange sø til klimatilpasningsaktiviteter langs Gudenåen.

Bemærkninger fra Norddjurs Kommune

Norddjurs afsøger mulighederne i "Resist" projektet, et EU Horizon projekt ledet af Region Midt. For Norddjurs kommune vil formålet være at anvende XR teknologi i borgerinddragelse. Projektet kommer til at køre i 2024. Projektområdet bliver Hollandsbjerg-Bode-Stenalt pumpelag, som er et potentielt vådområde direkte ud til Grund og Randers Fjord. Området er på ca. 500 hektar og en forventet kvælstoffjernelse på 45-60 ton. Realiseres projektet vil det være en væsentligt bidrag til at gendanne Randers Fjord som Gudenåens floddelta.

Drammelstrup Vådområde. Et vådområde på ca. 100 ha op til Allingåen og en kvælstoffjernelse på 10 ton. Jordfordeling er gennemført. Ved realisering nedlægges et pumpelag delvis. Ud over kvælstofeffekten er der en klimaeffekt, da nedlæggelsen af pumpelag m. tilhørende diger aflaster digerne på modsatte side af åen, som beskytter Allingåbro. Desuden er der et rekreativt element, da Norddjurs Kommune har købt diget fra pumpelaget i jordfordelingen. Herved er der sikret mulighed for at etablere et stisystem fra Allingåbro via diger og skov til Gl. Estrup og retur ad jernbanestien.

Bemærkninger fra Viborg Kommune

Å-promenaden i Bjerringbro: Der er givet en donation på 2 millioner kroner fra Poul Due Jensens Fond / Grundfos Fonden, som nu gør det muligt at gennemføre en helt central del af projektet. Projektet er allerede under realisering og godt undervejs med flere projektelementer.

Den videre proces i Nørreådal: Der er givet endelig bevilling til en videre proces i Nørreådal fra Plan 22+.

Sekretariatets bemærkninger:

Henrik Vejre, Professor i Landskabsforvaltning ved Københavns Universitet, der har lavet Landskabsanalysen for Gudenåen har d. 1. november 2023 deltaget i en episode af [DR nyhedspodcast "Genstart" – episodens navn er "Danmark under vand"](#). Fokus for episoden er stormfloden efteråret 2023, men Gudenåen nævnes i podcasten som et eksempel hvor man arbejder med vandet og ikke imod (ca. 17 min inde).

Bilag:

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen tager orienteringen til efterretning.

Beslutning

Indstilling godkendt.

Punkt 12. Godkendelse af aktivitetsplan 2024

Sekretariatet foreslår følgende aktiviteter til årshjul 2024 for Gudenåkomitéen/VOS Randers Fjord:

- **Møde m. Borgmestrene fra komitéens medlemskommuner** (ifm. borgmestrenes KKR)
Dato: fredag d. 9. februar 2024 kl. 12 – 13 (working lunch), efterfulgt af 30 min. intern opsamling i komitéen (emner til mødet drøftet i tidligere dagsordenpunkt)
Sted: Silkeborg Scandic Hotel, Udgårdsvej 2, 8600 Silkeborg
- **Møde i Gudenåkomitéen + dialogmøde med Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen.**
Dato: fredag d. 8. marts 2024 (heldagsmøde)
Sted: Skanderborg

Forslag til dagsordenspunkter på Gudenåkomitéens dagsorden

KKR-opfølgning

Opfølgning på storskalaprojektet

Konference 2024, herunder beslutning om orienteringspunkt til fagudvalg herom

Den fremtidige rekreative Gudenå

Forslag til dagsordenspunkter på dialogmødet med Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen

Intro til komitéens arbejde på sejladsområdet

Drøftelse af følgende 4 punkter: ”Nationalpark vs. Oplevelsespark”, ”Adgang og tilgængelighed for alle”, ”Faciliteter”, ”Pas på naturen – adfærd”

Drøftelse af hvordan Brugerrådet kan spille ind i komitéens rekreative dagsorden

- **Møde i VOS Randers Fjord**
Dato: fredag d. 12. april 2024 (heldagsmøde)
Sted: Norddjurs
- **Møde i Gudenåkomitéen**
Dato: fredag d. 21. juni 2024 (heldagsmøde, inkl. 2½ times sejltur).
Sted: Hedensted og/eller Horsens
- **Konference**
Dato: fredag d. 6. september 2024 (halvdagsarrangement)
Sted: Silkeborg
- **Møde i Gudenåkomitéen + møde i VOS Randers Fjord.**
Dato: fredag d. 29. november 2024 (heldagsmøde)
Sted: Randers

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at:

- Gudenåkomitéen godkender årshjul 2024
- Gudenåkomitéen drøfter forslag til punkter til første komitémøde i 2024

Beslutning

Indstilling godkendt.

Det undersøges, om komitéens sommermøde også skal indeholde en bestigelse af Horsens Kommunes projekt med genskabelse af Gudenåen.

Punkt 13. Midtvejsevaluering

Baggrund

Du Gudenåkomitéen nu halvvejs i funktionsperioden 2022 – 2025, ønsker komitéens formand på mødet en midtvejsevaluering.

Indstilling

Gudenåkomitéens formand indstiller, at

- Gudenåkomitéen laver en midtvejsevaluering af indeværende funktionsperiode.

Beslutning

Indstilling godkendt.

Punkt 14. Eventuell